

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

P R O G R A M A

PENTRU EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

**DISCIPLINA DE EXAMEN:
RELIGIE EVANGHELICĂ – CONFESIUNE AUGUSTANĂ**

A. Notă de prezentare

Prezenta programă se adresează profesorilor care susțin examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar în specializarea **Religie Evanghelică C.A.**. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional. Programa este elaborată în acord cu programele școlare în vigoare din învățământul preuniversitar pentru disciplina religie. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice, specifice disciplinei.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin examenul la disciplina **Religie Evanghelică C.A.** pot predă în învățământul preuniversitar disciplina **Religie Evanghelică C.A.** și **Discipline Teologice de Specialitate**, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Programa a fost structurată astfel încât să abordeze conținuturi din următoarele domenii teologice: *Teologie Biblică, Teologie Sistematică, Istoria Bisericii*, precum și din domeniul *Didacticii Religiei*.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, filiera teologică, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei **Religie Evanghelică C.A.**, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

B. Competențe specifice profesorului de religie

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de metodică a disciplinelor, anumite competențe specifice profesorului de **Religie Evanghelică C.A.**, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- cunoașterea de către profesor a adevărilor fundamentale de credință și a elementelor de didactica religiei;
- capacitatea de a înțelege, practica și transmite valorile morale și spirituale specifice acestei discipline;
- cunoașterea și utilizarea competență a principalelor documente școlare reglatoare: planuri-cadru, programe școlare, programe pentru examene naționale;
- capacitatea de a construi demersuri didactice interactive prin adecvarea strategiilor didactice la activitățile de învățare și conținuturi, precum și capacitatea de a construi și menține un climat educativ stimulativ și eficient;
- capacitatea de a adecva conținuturile și demersurile didactice la particularitățile de vârstă și la specificul dezvoltării cognitiv-afective / intelectuale a elevilor;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea, evaluarea activităților didactice și a competențelor dobândite de elevi;
- elaborarea de teste inițiale, formative și sumative, în funcție de obiectivele sau competențele vizate;
- capacitatea de proiectare și realizare a demersului didactic trans-, inter- intra- și multidisciplinar;
- utilizarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare, necesare realizării activităților didactice specifice disciplinei Religie;
- folosirea și contextualizarea tehnicilor comunicării eficiente cu grupul de elevi, conform principiilor și metodelor interacțiunii educaționale și ale unor elemente de retorică didactică;
- evaluarea capacităților cognitive, comprehensive și de aplicare a achizițiilor, în scopul reglării competențelor, a stilului didactic precum și a abordării strategiilor didactice moderne;

C. Tematica la disciplina de specialitate

Domenii teologice:

- I. Teologie Biblică
- II. Teologie Sistematică
- III. Istoria Bisericii

I. TEOLOGIE BIBLICA

1. Creația după Vechiul Testament
2. Exodul din perspectiva istorică și recepția tematicii exodului în Vechiul Testament
3. Înfațișarea și numele lui Dumnezeu în Vechiul Testament
4. Critica socială și a cultului în profeția preexilică
5. Plângere și laudă în curtea psalmilor
6. Hristologia lui Ioan
7. Sfânta împărtășanie după Noul Testament
8. Eclesiologia după apostolul Pavel
9. Soteriologia după apostolul Pavel

Bibliografie:

1. Horst Dieter Preuß: Theologie des alten Testamentes, Band 1+2, Stuttgart: Kohlhammer 1991/1992
2. Antonius H.J. Gunneweg: Biblische Theologie des Alten Testaments. Eine Religionsgeschichte Israels in biblisch-theologischer Sicht, Stuttgart: Kohlhammer 1993
3. Herbert Donner: Geschichte des Volkes Israel und seiner Nachbarn in Grundzügen, Band 1+2 ATD Ergänzungsreihe 4, Göttingen: Vandenhoeck&Ruprecht 1984/1986
4. Erich Zenger u.a.: Einleitung in das Alte Testament, Stuttgart: Kohlhammer 1995
5. Hans Joachim Kraus: Theologie der Psalmen
6. Jürgen Roloff: Die Kirche im Neuen Testament, NTD Ergänzungsreihe 10, Göttingen: Vandenhoeck&Ruprecht 1993
7. Ferdinand Hahn: Theologie des Neuen Testaments, Band 1+2, Tübingen: J.C.B. Mohr (Paul Siebeck) 2002
8. Joachim Gnllka: Neutestamentliche Theologie. Ein Überblick, Die Neue Echter Bibel Ergänzungsband 1, Würzburg: echter 1989
9. Martin Karrer: Jesus im Neuen Testament, NTD Ergänzungsreihe 11, Göttingen: Vandenhoeck&Ruprecht 1998

II. TEOLOGIE SISTEMATICA

1. Izvoarele dogmaticii (Scriptura si Tradiția; Revelația)
2. Confessio Augustana (istorie si continut)
3. Isus Hristos (esențe hristologice)
4. Păcat si îndreptățire
5. Învățătura despre creație; relația între credința în/despre creație și știința naturii; ecologia în perspectiva teologică
6. Învățătura despre Dumnezeu și Sf. Treime
7. Ecclesiology si sacramente
8. Antropologie (tradiția creștină și problematica modernă)
9. Etica greacă clasică (în mod particular Aristotel)
10. Etica lui Luther
11. Etica lui Kant
12. Etica medicinei și bioetica
13. Liberalismul si utilitarismul; esența eticii economice

Bibliografie:

1. Leif Grane, Die Confessio Augustana, Göttingen 5.Aufl. 1996 (UTB 1400)
2. Rainer Lachmann / Gottfried Adam / Werner H. Ritter, Theologische Schlüsselbegriffe. Biblisch – systematisch – didaktisch, Göttingen 2.Aufl. 2004 (Theologie für Lehrerinnen und Lehrer, Band 1)
3. Rochus Leonhardt, Grundinformation Dogmatik, Göttingen 2001 (UTB 2214)
4. Svend Andersen, Einführung in die Ethik, Berlin 2000 (oder 2.Aufl. 2005)
5. Ulrich H.J. Körtner, Evangelische Sozialethik, Göttingen 1999 (UTB 2107)

III. ISTORIA BISERICII

1. Biserica primară și răspândirea cuvântului lui Dumnezeu în Imperiul Roman. Dezvoltarea gândirii și vieții creștine în contextul politic, filozofic si religios din primele secole.
2. Epoca patristică: Sf. Ireneu, Sf. Martin, Sf. Nicolae, Sf. Augustinus.
3. Primele patru Sinoade ecumenice și rolul lor în dezvoltarea crezului.
4. Schisma din 1054. Cauzele politice, culturale si religioase. Încercări de unire a Bisericilor din Răsărit și Apus. Unirea de la Lyon (1274). Conciliul de la Ferrara – Florența (1438-1439). Perspective si probleme ecumenice.
5. Reforma protestantă, reforma catolica si contrareforma (Luther, Melanchthon, Zwingli, Calvin, Honterus, Hebler, conciliul tridentinum).
6. Influențele disputei despre împărțășanie în Transilvania (secolul al 16-lea).
7. Ortodoxia protestantă în Europa si Transilvania (secolul al 17-lea).
8. Pietismul si iluminismul (Spener, Francke, Zinzendorf, Ziegenbalg, Brukenthal).
9. Confesionalizarea si liberalismul protestant.
10. Acomodare și rezistență - Biserica în secolul al 20-lea.
11. Miscarea ecumenică și catolicismul roman (secolul al 19-lea până în prezent).
12. Profilul creștin în lumea secularizată.

Bibliografie:

1. Berthold Altaner / Alfred Stuiber, Patrologie. Leben, Schriften und Lehre der Kirchenväter, Freiburg / Basel / Wien, 1978 / 1993.
2. Eberhard Bethge, Dietrich Bonhoeffer. Eine Biographie, Gütersloh 8. Aufl., 1994.
3. Hans-Dieter Döpmann, Die Orthodoxen Kirchen, Berlin, 1991.
4. Karl Heussi, Kompendium der Kirchengeschichte, Tübingen 16. Aufl., 1981.
5. Hubert Kirchner, Das Papsttum und der deutsche Katholizismus 1870-1958, Leipzig, 1992.
6. Otto Hermann Pesch, Das Zweite Vatikanische Konzil. Vorgeschichte. Verlauf – Ergebnisse. Nachgeschichte, Würzburg 2. Aufl., 1994.
7. Karl Reinert, Die Gründung der Evangelischen Kirchen in Siebenbürgen, Köln / Wien, 1979.
8. Harald Roth, Kleine Geschichte Siebenbürgens, Köln / Weimar / Wien, 1996.

NOTĂ: Bibliografia pentru disciplina de specialitate include **manualele de Religie Evanghelică C.A. cuprinse în Catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.**

D. Tematica pentru didactica disciplinei de specialitate

I. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Componentele curriculumului național: planuri-cadru (trunchi comun, curriculum diferențiat, curriculum la decizia școlii/ curriculum în dezvoltare locală), programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare; alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module, standarde curriculare.
2. Proiectarea curriculumului la decizia școlii/ curriculum în dezvoltare locală de tipul: aprofundare/ extindere/ opțional ca disciplină nouă; modalități de analiză a nevoilor specifice ale elevilor, modalități de selectare a CDS, modalități de dezvoltare a unei programe de CDS, exemple posibile pentru domeniul educației religioase.
3. Competențele predării-învățării-evaluării la disciplina religie. Competențe generale, competențe specifice. Operaționalizarea competențelor.
4. Programa școlară: structura programei școlare, utilizarea programei în proiectarea și realizarea activităților didactice, manualele și bibliografia;
5. Proiectarea activității didactice: planificare calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiectarea de activități de învățare intra-, inter- și transdisciplinare.
6. Lecția. Tipuri de lecție;

II. Principiile didactice generale. Principii didactice specifice predării religiei: principiul hristologic și principiul ecleziologic.

III. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare

1. Metode didactice: clasificare, caracterizare, utilizarea metodelor centrate pe elev/ tehnicilor de învățare prin cooperare.
2. Forme de organizare a activității didactice: caracterizare, clasificare.
3. Forme de activitate extrașcolară specifice disciplinei religie și proiectarea acestora: cateheza, serbarea religioasă, vizitele și pelerinajele, expozițiile, cercurile pe disciplină, participarea la serviciile de cult.
4. Mijloacele de învățământ utilizate în activitatea didactică: caracterizare, funcții, clasificare.
5. Mijloace de învățământ specifice disciplinei religie: textul biblic, literatura religioasă, portretul, harta, mijloacele audio- vizuale, calculatorul etc.
6. Utilizarea tehnologiei informației și comunicării în construirea unor medii active de instruire. Exemplificări pentru ora de religie.

IV. Evaluarea procesului instructiv-educativ

1. Evaluarea procesului: obiective, caracterizare, funcții, tipologie. Specificul evaluării la ora de religie.
2. Metode de evaluare: caracterizare, tipologie.
3. Instrumente de evaluare: caracterizare, calități (validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate).
4. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare.
5. Elaborarea probelor scrise: proiectarea testului docimologic, matricea de specificații.
6. Metode și instrumente complementare de evaluare (referatul, proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a activității și comportamentului elevului).

V. Profesorul de religie – model și formator de caractere în școala contemporană.

Consilierea și îndrumarea duhovnicească în cadrul educației religioase.

E. Bibliografie pentru didactica disciplinei de specialitate

1. **Krüger, H.** „Einführung in Theorien und Methoden der Erziehungswissenschaft“, Leske+Budrich 1997.
2. **Harney, K.; Krüger, H.** „Einführung in die Geschichte der Erziehungswissenschaft und der Erziehungswirklichkeit“, Leske+Budrich 1997.
3. **Hobmaier, H. (Hrsg)**, „Pädagogik“, Stam Verlag 1994.
4. **Zimbardo, Ph.** „Psychologie“, Springer 1995.
5. **Angmeyer, H.** Taschen-Tutor „Religionspädagogik“, Vanderhoeck 1976.
6. **Adam, G., Lachmann, R.** „Methodisches Compendium für den Religionsunterricht“ Bd. 1+2, Vanderhoeck&Ruprecht 2002.
7. **Lenhard, H.** „Arbeitsbuch Religionsunterricht“, Gütersloher Verlagshaus 1996.
8. **Nipkow, K.E.** „Grundfragen der Religionspädagogik“, Bd. 1+2+3, Gütersloh 1990,1992.
9. **Schweitzer, F.** „Die Suche nach dem eigenen Glauben. Einführung der Religionspädagogik des Jugendalters“, Gütersloh 199
10. **Lämmermann, G.** „Religionspädagogik im 20. Jahrhundert“, 1991.
11. **Wegenast, K.** „Religionspädagogik“, 1981.
12. **Lämmermann, G., Morgenthaler Ch., Schori, K., Wegenast, Ph. (Hrsg)** „Bibeldidaktik in der Postmoderne“, Kohlhammer 1999.
13. „Handbuch der Religionspädagogik“ Bd. 1+2+3, Gütersloher Verlagshaus 1973.
14. CUCOȘ, Constantin, *Educația religioasă. Repere teoretice și metodice*, Polirom, Iași, 1999
15. PANOSCHI, Mihaela; LIȚOIU, Nicoleta; Pr. IORDĂCHESCU Nicolae, *Ghid de evaluare, Religie*, Aramis, București, 2001
16. Cucuș C., *Pedagogie generală*, Ed. Polirom, Iași, 2000
17. STOICA, Adrian (coord.), 2001, *Evaluarea curentă și examenele*, Editura ProGnosis, București

NOTĂ: Bibliografia pentru didactica disciplinei de specialitate include **planurile-cadru și programele școlare pentru disciplina Religie Evanghelică C.A. valabile în anul școlar în care se susține examenul.**